

4.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

## UKAZ

### **O PROGLAŠENJU ZAKONA O POTVRĐIVANJU KONVENCIJE O ZAŠTITI I KORIŠĆENJU PREKOGRANIČNIH VODOTOKA I MEĐUNARODNIH JEZERA I AMANDMANA NA ČL. 25 I 26 KONVENCIJE O ZAŠTITI I KORIŠĆENJU PREKOGRANIČNIH VODOTOKA I MEĐUNARODNIH JEZERA**

("Službeni list Crne Gore - Međunarodni ugovori", br. 001/14 od 15.01.2014)

Prolašavam Zakon o potvrđivanju Konvencije o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera i Amandmana na čl. 25 i 26 Konvencije o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera, koji je donijela Skupština Crne Gore 25. saziva, na šestoj sjednici drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2013. godini, dana 23. decembra 2013. godine.

Broj: 01-1978/2

Podgorica, 30.12.2013. godine

Predsjednik Crne Gore,

Filip Vujanović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tač. 2 i 17 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 25.saziva, na šestoj sjednici drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2013. godini, dana 23. decembra 2013. godine, donijela je

## ZAKON

### **O POTVRĐIVANJU KONVENCIJE O ZAŠTITI I KORIŠĆENJU PREKOGRANIČNIH VODOTOKA I MEĐUNARODNIH JEZERA I AMANDMANA NA ČL. 25 I 26 KONVENCIJE O ZAŠTITI I KORIŠĆENJU PREKOGRANIČNIH VODOTOKA I MEĐUNARODNIH JEZERA**

#### Član 1

Potvrđuje se Konvencija o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera, sačinjena u Helsinkiju, 17. marta 1992. godine i Amandmani na čl. 25 i 26 Konvencije o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera usvojeni u Madridu, 28. novembra 2003. godine, u originalu na engleskom, francuskom i ruskom jeziku.

#### Član 2

Tekst Konvencije o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera i Amandmana na čl. 25 i 26 Konvencije o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera, u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na crnogorski jezik, glasi:

#### **NAPOMENA IZDAVAČA:**

Priloge koji su sastavni dio ovog propisa možete pogledati ovdje.

## KONVENCIJA

### **O ZAŠTITI I KORIŠĆENJU PREKOGRANIČNIH VODOTOKA I MEĐUNARODNIH JEZERA sačinjena u Helsinkiju, 17. marta 1992. godine**

#### PREAMBULA

Strane ove Konvencije,

Svjesne da su zaštita i korišćenje prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera važni i hitni zadaci čije se efikasno ostvarivanje može obezbijediti samo poboljšanom saradnjom,

Zabrinute zbog postojanja negativnih kratkoročnih i dugoročnih posljedica promjena stanja prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera i prijetnji koje te štetne posljedice imaju po životnu sredinu, privredu i dobrobit zemalja članica Ekonomske komisije za Evropu,

Naglašavajući potrebu za pojačanim nacionalnim i međunarodnim mjerama za sprječavanje, kontrolu i smanjenje ispuštanja opasnih materija u vodnu sredinu i za smanjenje eutrofikacije i acidifikacije, kao i zagađivanja morske sredine sa kopna, posebno u priobalnim zonama,

Izražavajući zadovoljstvo zbog već preduzetih napora vlada zemalja Ekonomske komisije za Evropu na jačanju saradnje, na bilateralnom i multilateralnom nivou, na sprječavanju, kontroli i smanjenju prekograničnog zagađivanja, obezbjeđivanja održivog upravljanja vodama, očuvanja vodnih resursa i zaštite životne sredine,

Podsjećajući na relevantne odredbe i načela Deklaracije Stokholmske konferencije o čovjekovoj životnoj sredini, Završnog akta Konferencije za evropsku bezbjednost i saradnju (KEBS), Završnih dokumenata sa sastanaka predstavnika država članica KEBS u Madridu i Beču i Regionalne strategije za zaštitu životne sredine i racionalno korišćenje prirodnih resursa u zemljama članicama Ekonomske komisije za Evropu do 2000. godine i kasnije,

Svjesne uloge Ekonomske komisije Ujedinjenih nacija za Evropu u unaprjeđenju međunarodne saradnje na sprječavanju, kontroli i smanjenju zagađivanja prekograničnih voda i održivom korišćenju tih voda, i podsjećajući u tom smislu na Deklaraciju o politici sprječavanja i kontrole zagađivanja voda, uključujući prekogranično zagađivanje; Deklaraciju Ekonomske komisije za Evropu o politici racionalnog korišćenja voda; Principe Ekonomske komisije za Evropu o saradnji u oblasti prekograničnih voda; Povelju Ekonomske komisije za Evropu o upravljanju podzemnim vodama i Pravila ponašanja pri akcidentnom zagađivanju kopnenih prekograničnih voda,

Pozivajući se na odluke I (42) i I (44) koje je usvojila Ekonomska komisija za Evropu na svom četrdesetdrugom, odnosno četrdesetčetvrtom zasijedanju, i na rezultate sastanka KEBS o zaštiti životne sredine (Sofija, Bugarska, 16. oktobar - 3. novembar 1989. godine),

Ističući da se saradnja između zemalja članica u oblasti zaštite i korišćenja prekograničnih voda odvija prvenstveno kroz izradu sporazuma između zemalja koje dijele državne granice na istim vodama, posebno u slučajevima gdje takvi sporazumi do sada nijesu bili postignuti,

Sporazumjele su se o sljedećem:

## **Član 1**

### **DEFINICIJE**

Za potrebe ove Konvencije:

1. "prekogranične vode" su sve površinske i podzemne vode koje čine granice između dvije ili više država, presjecaju te granice ili se nalaze na njima; gjegod se prekogranične vode ulivaju direktno u more, te prekogranične vode se završavaju pravom linijom povučenom preko njihovog mjesta ulivanja između tačaka na obali do kojih dopire nivo malih voda;
2. "prekogranični uticaj" je svaki značajan štetan uticaj na životnu sredinu u području pod jurisdikcijom jedne od Strana a koji je rezultat promjene stanja prekograničnih voda izazvan ljudskom aktivnošću čije se fizičko porijeklo u potpunosti ili dijelom nalazi na području pod jurisdikcijom druge Strane. Takvi uticaji na životnu sredinu obuhvataju uticaje na zdravlje i bezbjednost ljudi, floru, faunu, zemljišta, vazduh, vodu, klimu, pejzaže i istorijske spomenike ili druge objekte, ili interakciju ovih činilaca; obuhvataju i uticaje na kulturnu baštinu ili društveno-ekonomske uslove nastale usljed promjena izazvanih ovim činilcima;
3. "strana" je ugovorna strana ove Konvencije, osim ako nije drugačije naznačeno u tekstu;
4. "priobalne strane" su strane čije se granice nalaze na istim prekograničnim vodama;
5. "zajedničko tijelo" označava svaku bilateralnu ili multilateralnu komisiju ili druge odgovarajuće institucionalne vidove saradnje između priobalnih strana;
6. "opasne materije" su toksične, kancerogene, mutagene, teratogene ili bioakumulativne materije, naročito kada su postojane;
7. "najbolja raspoloživa tehnologija" (definicija se nalazi u Aneksu I ove Konvencije).

## **DIO I**

## ODREDBE KOJE SE ODNOSI NA SVE STRANE

### Član 2

#### Opšte odredbe

1. Strane će preduzeti sve odgovarajuće mjere za sprječavanje, kontrolu i smanjenje svakog prekograničnog uticaja.
2. Strane će naročito preduzeti sve odgovarajuće mjere:
  - (a) da spriječe, kontrolišu i smanje zagađivanje voda koje izaziva ili može imati prekogranični uticaj;
  - (b) da obezbijede da se prekogranične vode koriste sa ciljem ekološki prihvatljivog i racionalnog upravljanja vodom, očuvanjem vodnih resursa i zaštitom životne sredine;
  - (c) da obezbijede razumno i pravično korišćenje prekograničnih voda, posebno vodeći računa o njihovom prekograničnom karakteru za aktivnosti koje imaju ili mogu imati prekogranični uticaj;
  - (d) da obezbijede očuvanje i, gdje je to potrebno, vraćanje ekosistema u prvobitno stanje.
3. Mjere za sprječavanje, kontrolu i smanjenje zagađivanja voda preduzimaju se, ukoliko je to moguće, na izvoru zagađivanja.
4. Te mjere ne smiju da direktno ili indirektno uzrokuju prenošenje zagađenja u ostale djelove životne sredine.
5. Prilikom preduzimanja mjera iz st. 1 i 2 ovog člana, strane će se rukovoditi sljedećim načelima:
  - (a) načelom predostrožnosti, prema kojem se aktivnosti za izbjegavanje mogućeg prekograničnog uticaja ispuštanja opasnih materija neće odlagati uz obrazloženje da naučna istraživanja nijesu u potpunosti dokazala postojanje uzročne veze između tih materija, s jedne strane, i eventualnog prekograničnog uticaja, s druge strane;
  - (b) načelom zagađivač plaća, prema kojem troškove mjera za sprječavanje, kontrolu i smanjenje zagađivanja snosi zagađivač;
  - (c) vodnim resursima će se upravljati tako da se potrebe sadašnje generacije zadovoljavaju ne ugrožavajući mogućnost zadovoljavanja potreba budućih generacija.
6. Priobalne strane će sarađivati na bazi jednakosti i reciprociteta, a naročito kroz bilateralne i multilateralne sporazume, radi izrade usaglašenih politika, programa i strategija za odgovarajuća područja slivova ili njihove djelove, koji će biti usmjereni na sprječavanje, kontrolu i smanjenje prekograničnog uticaja i sa ciljem zaštite životne sredine prekograničnih voda ili sredine na koju te vode utiču, uključujući i morsku sredinu.
7. Primjena ove Konvencije ne smije da dovede do pogoršanja uslova životne sredine niti do povećanja prekograničnog uticaja.
8. Odredbe ove Konvencije neće uticati na pravo strana da pojedinačno ili zajednički usvajaju i primjenjuju mjere oštrije od mjera propisanih ovom Konvencijom.

### Član 3

#### SPRJEČAVANJE, KONTROLA I SMANJENJE

1. U svrhu sprječavanja, kontrole i smanjenja prekograničnog uticaja, strane će razviti, usvojiti, sprovesti i u najvećoj mogućoj mjeri, uskladiti relevantne zakonske, administrativne, ekonomske, finansijske i tehničke mjere kako bi obezbijedile, između ostalog, sljedeće:
  - (a) sprječavanje, kontrolu i smanjenje emisije zagađujućih materija na izvoru primjenom, između ostalog, tehnologija koje stvaraju male količine otpada ili koje ne stvaraju otpad;
  - (b) zaštitu prekograničnih voda od zagađivanja iz tačkastih izvora izdavanjem dozvola za ispuštanje otpadnih voda od strane nadležnih državnih organa, kao i praćenjem i kontrolom odobrenih ispuštanja;
  - (c) da se granične vrijednosti navedene u dozvolama za ispuštanja otpadnih voda zasnivaju na najboljoj raspoloživoj tehnologiji ispuštanja opasnih materija;
  - (d) da se nametnu strožiji zahtjevi, koji u pojedinim slučajevima čak dovode do zabrane, kada to zahtijeva kvalitet prijemnih voda ili ekosistem;
  - (e) da se za komunalne otpadne vode primjenjuje najmanje biološko prečišćavanje ili procesi, a gdje je to potrebno i kroz pristup korak-po-korak;
  - (f) da se preduzmu odgovarajuće mjere, kao što je primjena najbolje raspoložive tehnologije, u cilju smanjenja unosa nutrijenata iz industrijskih ili komunalnih izvora;

- (g) izradu i primjenu odgovarajućih mjera i najboljih praksi u oblasti zaštite životne sredine u cilju smanjenja unosa nutrijenata i opasnih materija iz rasutih izvora, posebno kada su najveći izvori zagađivanja iz poljoprivrede (smjernice za razvijanje najboljih praksi u oblasti zaštite životne sredine date su u Aneksu II ove Konvencije);
  - (h) da se vrši procjena uticaja na životnu sredinu i druga sredstva za procjene;
  - (i) promovisanje održivog upravljanja vodnim resursima, uključujući primjenu ekosistemskog pristupa;
  - (j) izradu planova za vanredne situacije;
  - (k) preduzimanje dodatnih specifičnih mjera za sprječavanje zagađivanja podzemnih voda;
  - (l) svođenje rizika od akcidentnog zagađenja na minimum.
2. U tom cilju, svaka strana utvrđuje, oslanjajući se na najbolju raspoloživu tehnologiju, granične vrijednosti emisija za ispuštanja iz tačkastih izvora u površinske vode, koje se primenjuju konkretno na pojedine industrijske sektore ili proizvodnje iz kojih potiču opasne materije. Odgovarajuće mjere iz stava 1 ovog člana za sprječavanje, kontrolu i smanjenje ispuštanja opasnih materija u vodu iz tačkastih ili rasutih izvora mogu biti, između ostalog, potpuna ili djelimična zabrana proizvodnje ili upotrebe tih materija. U obzir se uzimaju postojeće liste takvih industrijskih sektora ili proizvodnje i takvih opasnih materija iz međunarodnih konvencija ili propisa koji se odnose na oblast koju reguliše ova Konvencija.
3. Pored toga, svaka strana, prema potrebi, definiše ciljeve u vezi sa kvalitetom vode i usvaja kriterijume kvaliteta vode u cilju sprječavanja, kontrole i smanjenja prekograničnog uticaja. Opšte smjernice za definisanje tih ciljeva i kriterijumi dati su u Aneksu III ove Konvencije. Prema potrebi, strane će nastojati da ažuriraju ovaj aneks.

#### **Član 4**

#### **MONITORING**

Strane će uspostaviti programe monitoringa stanja prekograničnih voda.

#### **Član 5**

#### **ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ**

Strane će sarađivati u istraživanju i razvoju uspješnih postupaka za sprječavanje, kontrolu i smanjenje prekograničnog uticaja. U tu svrhu strane će, na bilateralnoj ili multilateralnoj osnovi i vodeći računa o istraživačkim aktivnostima u relevantnim međunarodnim forumima, nastojati da započnu ili intenziviraju, prema potrebi, posebne istraživačke programe usmjerene, između ostalog, na:

- (a) metode za procjenu toksičnosti opasnih materija i štetnosti zagađujućih materija;
- (b) unaprjeđivanje znanja o pojavi, rasprostiranju i uticajima zagađujućih materija i povezanih procesa na životnu sredinu;
- (c) razvoj i primjenu ekološki prihvatljivih tehnologija, proizvodnje i modela potrošnje;
- (d) postepeno ukidanje ili zamjenu materija koje mogu imati prekogranični uticaj;
- (e) ekološki prihvatljive metode odlaganja opasnih materija;
- (f) posebne metode za poboljšanje stanja prekograničnih voda;
- (g) razvoj ekološki prihvatljivih radova i tehnika regulisanja voda;
- (h) procjenu materijalnih i finansijskih šteta nastalih usljed prekograničnih uticaja.

Strane će međusobno razmjenjivati rezultate ovih istraživačkih programa u skladu sa članom 6 ove Konvencije.

#### **Član 6**

#### **RAZMJENA INFORMACIJA**

Strane će, što je moguće prije, obezbijediti najširu razmjenu informacija o pitanjima obuhvaćenim odredbama ove Konvencije.

#### **Član 7**

#### **MATERIJALNA I PRAVNA ODGOVORNOST**

Strane će podržavati odgovarajuće međunarodne napore u cilju izrade pravila, kriterijuma i postupaka u oblasti materijalne i pravne odgovornosti.

#### **Član 8**

## ZAŠTITA INFORMACIJA

Odredbe ove Konvencije neće uticati na prava i obaveze strana da, u skladu sa nacionalnim pravnim sistemima i važećim supranacionalnim propisima, štite informacije koje podliježu industrijskoj ili trgovinskoj tajni, uključujući intelektualnu svojinu, ili nacionalnu bezbjednost.

## DIO II

### ODREDBE KOJE SE ODOSE NA PRIOBALNE STRANE

#### Član 9

##### BILATERALNA I MULTILATERALNA SARADNJA

1. Priobalne strane će, na bazi jednakosti i uzajamnosti, zaključiti bilateralne ili multilateralne sporazume ili druge dogovore ako sporazumi još uvijek ne postoje, ili prilagoditi postojeće kada je potrebno da se otklone kontradiktornosti u odnosu na osnovne principe ove Konvencije, radi definisanja uzajamnih odnosa i ponašanja u pogledu sprječavanja, kontrole i smanjenja prekograničnog uticaja. Priobalne strane će odrediti slivno područje ili njegove djelove koji će biti predmet saradnje. Ti sporazumi ili dogovori obuhvatiće relevantna pitanja iz ove Konvencije, kao i sva druga pitanja za koja priobalne strane smatraju da je potrebno saradivati.
2. Sporazumi ili dogovori iz stava 1 ovog člana omogućiće osnivanje zajedničkih tijela. Zadaci ovih zajedničkih tijela biće, između ostalog, a bez uticaja na postojeće sporazume ili dogovore:
  - (a) prikupljanje, sistematizovanje i vrjednovanje podataka u cilju identifikacije izvora zagađivanja koji mogu dovesti do prekograničnih uticaja;
  - (b) izrada zajedničkih programa praćenja kvaliteta i kvantiteta vode;
  - (c) izrada popisa i razmjena informacija o izvorima zagađivanja iz stava 2 tačka (a) ovog člana;
  - (d) utvrđivanje graničnih vrijednosti emisija otpadnih voda i ocjenjivanje efikasnosti programa kontrole;
  - (e) utvrđivanje zajedničkih ciljeva i kriterijuma kvaliteta vode imajući u vidu odredbe člana 3 stava 3. ove Konvencije i predlaganje odgovarajućih mjera za očuvanje i, prema potrebi, poboljšanje postojećeg kvaliteta vode;
  - (f) izrada usaglašenih akcionih programa smanjenja zagađivanja iz tačkastih (npr. komunalnih i industrijskih) i rasutih izvora (posebno iz poljoprivrede);
  - (g) ustanovljavanje postupaka za upozoravanje i uzbunjivanje;
  - (h) da posluže kao forum za razmjenu informacija o postojećem i planiranom korišćenju voda i pripadajućom infrastrukturu, koje mogu da izazovu prekogranični uticaj;
  - (i) unaprjeđenje saradnje i razmjene informacija o najboljoj raspoloživoj tehnologiji u skladu sa odredbama člana 13 ove Konvencije, kao i podsticanje saradnje u okviru naučno-istraživačkih programa;
  - (j) učestvovanje u primjeni procjene uticaja na životnu sredinu u vezi sa prekograničnim vodama, u skladu sa odgovarajućim međunarodnim propisima.
3. U slučaju kada je neka primorska država, koja je strana u ovoj Konvenciji, direktno i znatno izložena prekograničnom uticaju, priobalne strane mogu, ako se sve saglase, da pozovu tu primorsku državu da se na odgovarajući način uključi u rad multilateralnih zajedničkih tijela koja su osnovale priobalne strane tih prekograničnih voda.
4. Zajednička tijela u smislu ove Konvencije pozvaće na saradnju zajednička tijela koja su osnovale primorske države radi zaštite morske sredine koja je direktno izložena prekograničnom uticaju, u cilju usklađivanja svojih aktivnosti i u cilju sprječavanja, kontrole i smanjenja prekograničnog uticaja.
5. Kada na istom slivnom području postoje dva zajednička tijela ili više njih, ona će nastojati da usklade svoje aktivnosti za unaprjeđenje sprječavanja, kontrole i smanjenja prekograničnog uticaja na tom slivnom području.

#### Član 10

##### KONSULTACIJE

Priobalne strane će, na zahtev bilo koje od njih, organizovati konsultacije na osnovu uzajamnosti, dobre volje i dobrosusjedskih odnosa. Te konsultacije će imati za cilj uspostavljanje saradnje po pitanjima obuhvaćenih odredbama ove Konvencije. Svaka konsultacija tog tipa odvijaće se posredstvom zajedničkog tijela osnovanog u skladu sa članom 9 ove Konvencije, ukoliko takvo tijelo postoji.

## Član 11

### ZAJEDNIČKI MONITORING I PROCJENA

1. U okviru opšte saradnje iz člana 9 ove Konvencije ili posebnih dogovora, priobalne strane će uspostavljati i realizovati zajedničke programe monitoringa stanja prekograničnih voda, uključujući velike vode i plutajući led, kao i prekogranične uticaje.
2. Priobalne strane će se dogovoriti o parametrima zagađenja i zagađujućim materijama čija će se ispuštanja i koncentracije u prekograničnim vodama redovno pratiti.
3. Priobalne strane će redovno vršiti zajedničke ili koordinirane procjene stanja prekograničnih voda i uspješnost mjera preduzetih radi sprječavanja, kontrole i smanjenja prekograničnog uticaja. Rezultati ovih procjena biće dostupni javnosti u skladu sa odredbama člana 16 ove Konvencije.
4. U ove svrhe, priobalne strane će uskladiti pravila za uspostavljanje i sprovođenje programa monitoringa, sisteme mjerenja, uređaje, analitičke tehnike, postupke obrade i vrednovanja podataka i metode popisivanja ispuštenih zagađujućih materija.

## Član 12

### ZAJEDNIČKA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJ

U okviru opšte saradnje iz člana 9 ove Konvencije ili posebnih dogovora, priobalne strane preduzeće posebne istraživačke i razvojne aktivnosti kao podršku postizanju i održavanju ciljeva kvaliteta voda i kriterijuma za koje su se dogovorile da ih utvrde i usvoje.

## Član 13

### RAZMJENA INFORMACIJA IZMEĐU PRIOBALNIH STRANA

1. Priobalne strane će, u okviru odgovarajućih sporazuma ili drugih dogovora u skladu sa članom 9 ove Konvencije, razmjenjivati raspoložive podatke, između ostalog, o:
  - (a) stanju životne sredine prekograničnih voda;
  - (b) iskustvima stečenim primjenom i sprovođenjem najbolje raspoložive tehnologije i rezultatima istraživanja i razvoja;
  - (c) podatke o emisijama i monitoringu;
  - (d) preduzetim i planiranim mjerama za sprječavanje, kontrolu i smanjenje prekograničnog uticaja;
  - (e) dozvolama ili propisima o ispuštanju otpadnih voda, koje izdaje nadležni organ vlasti ili odgovarajuće tijelo.
2. Priobalne strane će, u cilju usklađivanja graničnih vrijednosti emisija, razmjenjivati informacije o svojim nacionalnim propisima.
3. Ako jedna priobalna strana zatraži od druge priobalne strane da joj dostavi podatke ili informacije koji nijesu raspoloživi, druga strana će nastojati da ispuni taj zahtjev, ali ispunjenje tog zahtjeva može usloviti time da strana koja ih zahtijeva snosi razumne troškove prikupljanja, odnosno, obrade tih podataka i informacija.
4. U svrhu primjene ove Konvencije, priobalne strane će omogućiti razmjenu najbolje raspoložive tehnologije, posebno kroz podsticanje: tržišne razmjene raspoloživih tehnologija; neposredne privredne kontakte i saradnju, uključujući zajednička ulaganja, razmjene informacija i iskustava, i pružanje tehničke pomoći. Pored toga, priobalne strane će preduzeti zajedničke programe obuke i organizovati odgovarajuće seminare i sastanke.

## Član 14

### SISTEMI UPOZORAVANJA I UZBUNJIVANJA

Priobalne strane će, bez odlaganja, obavještavati jedna drugu o svakoj kriznoj situaciji koja bi mogla imati prekogranični uticaj. Priobalne strane će, kada je potrebno, uspostaviti i koristiti koordinirane ili zajedničke sisteme komunikacije, upozoravanja i uzbunjivanja u cilju dobijanja i prenošenja informacija. Ti sistemi funkcionisaće na osnovu kompatibilnih postupaka i sredstava za prenos i obradu podataka o kojima će se priobalne strane dogovoriti. Priobalne strane će obavještavati jedna drugu o tome koji su nadležni organi i kontakti određeni u te svrhe.

## Član 15

### UZAJAMNA POMOĆ

1. Ukoliko dođe do krizne situacije, priobalne strane će na zahtjev pružiti uzajamnu pomoć, u skladu sa procedurama koje će se utvrditi u skladu sa stavom 2 ovog člana.



2. Priobalne strane će razraditi i dogovoriće se o procedurama pružanja uzajamne pomoći koje će se odnositi, između ostalog, na sljedeća pitanja:
  - (a) usmjeravanje, kontrolu, koordinaciju i nadgledanje pomoći;
  - (b) lokalna sredstva i usluge koje će pružiti strana koja traži pomoć, uključujući, prema potrebi, i pojednostavljivanje formalnosti u vezi sa prelaskom granice;
  - (c) dogovore o oslobađanju od odgovornosti, o obeštećenju i/ili pružanje nadoknade za stranu koja pomaže i/ili za njeno osoblje, kao i za tranzit preko teritorije treće strane, ako je potrebno;
  - (d) načine nadoknade za usluge pružanja pomoći.

## **Član 16**

### **INFORMISANJE JAVNOSTI**

1. Priobalne strane će osigurati da se informacije o stanju prekograničnih voda, o preduzetim ili planiranim mjerama za sprječavanje, kontrolu i smanjenje prekograničnog uticaja i uspješnosti tih mjera učine dostupnim javnosti. U tu svrhu priobalne strane će osigurati da se sljedeće informacije učine dostupnim javnosti:
  - (a) ciljevi u pogledu kvaliteta voda;
  - (b) izdate dozvole i uslovi koji se moraju ispuniti;
  - (c) rezultati uzorkovanja vode i efluenta sprovedenog radi monitoringa i procjene, kao i rezultata provjere ispunjenosti ciljeva u pogledu kvaliteta vode ili uslova iz dozvola.
2. Priobalne strane će osigurati da se ove informacije učine dostupnim javnosti u svakom razumnom momentu bez naknade i da se omogućće predstavnicima javnosti razumna sredstva za dobijanje kopija tih informacija po razumnoj cijeni od priobalnih strana.

## **DIO III**

### **INSTITUCIONALNE I ZAVRŠNE ODREDBE**

## **Član 17**

### **SASTANCI STRANA**

1. Prvi sastanak strana biće sazvan u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ove Konvencije. Nakon toga, redovni sastanci održavaće se svake treće godine, ili u kraćim intervalima, što će se utvrditi poslovnikom o radu. Strane će održavati vanredne sastanke kada o tome odluče na redovnom sastanku, ili kada neka od njih to zahtijeva pisanim putem pod uslovom da pomenuti zahtjev podrži najmanje jedna trećina strana u roku od šest mjeseci od dostavljanja zahtjeva svim stranama.
2. Na svojim sastancima, strane će neprestano nadgledati primjenu ove Konvencije, i imajući u vidu taj zadatak:
  - (a) preispitivaće politiku i metodološke pristupe zaštite i korišćenja prekograničnih voda u cilju daljeg poboljšanja zaštite i korišćenja prekograničnih voda;
  - (b) razmjenjivaće informacije o iskustvima stečenim pri zaključivanju i u primjeni bilateralnih i multilateralnih sporazuma ili drugih dogovora u vezi sa zaštitom i korišćenjem prekograničnih voda u kojima jedna strana ili više njih učestvuju kao strane;
  - (c) tražiće, prema potrebi, usluge relevantnih tijela Evropske komisije za Evropu, kao i drugih kompetentnih međunarodnih tijela i posebnih odbora, u vezi sa svim aspektima koji se odnose na ostvarivanjem svrhe ove Konvencije;
  - (d) na prvom sastanku će razmotriti i usvojiti konsenzusom poslovník o radu za svoje sastanke;
  - (e) razmatraće i usvajaće predloge izmjena i dopuna ove Konvencije;
  - (f) razmatraće i preduzimaće svaku dodatnu aktivnost koja može biti potrebna za ostvarivanje svrhe ove Konvencije.

## **Član 18**

### **PRAVO GLASA**

1. Osim u slučaju iz stava 2 ovog člana, svaka strana u ovoj Konvenciji ima jedan glas.
2. Organizacije regionalnih ekonomskih integracija, po pitanjima iz njihovih nadležnosti, koriste svoje pravo da

glasaju brojem glasova jednakim broju njihovih država članica koje su strane u ovoj Konvenciji. Te organizacije neće koristiti svoje pravo glasa ako njihove države članice iskoriste svoje pravo glasa, i obrnuto.

## Član 19

### SEKRETARIJAT

Izvršni sekretar Ekonomske komisije za Evropu obavljaće sljedeće funkcije sekretarijata:

- (a) sazivanje i pripremanje sastanaka strana;
- (b) dostavljanje stranama izvještaja i drugih obavještenja primljenih u skladu sa odredbama ove Konvencije; i
- (c) obavljanje ostalih funkcija koje utvrde strane.

## ANEKSI

## Član 20

Aneksi uz ovu Konvenciju čine njen sastavni dio.

## Član 21

### IZMJENE I DOPUNE KONVENCije

1. Svaka strana može predložiti izmjene i dopune ove Konvencije.
2. Predlozi izmjena i dopuna ove Konvencije razmotriće se na sastanku strana.
3. Tekst svakog predloga izmjena i dopuna ove Konvencije podnosiće se pisanim putem Izvršnom sekretaru Ekonomske komisije za Evropu koji će ga dostaviti svim stranama najkasnije devedeset dana prije sastanka na kojem će se predlog staviti na usvajanje.
4. Izmjene i dopune ove Konvencije usvajaju se konsenzusom predstavnika strana ove Konvencije prisutnih na sastanku strana. Za strane Konvencije koje su ih prihvatile, ove izmjene i dopune stupaju na snagu devedesetog dana od dana kada je dvije trećine njih deponovalo kod Depozitara svoje instrumente prihvatanja izmjena i dopuna. Za svaku drugu stranu, izmjene i dopune stupaju na snagu devedesetog dana od dana kada je ta strana deponovala svoj instrument prihvatanja izmjena i dopuna.

## Član 22

### RJEŠAVANJE SPOROVA

1. U slučaju nastanka spora između dvije strane ili više njih u vezi sa tumačenjem ili primjenom ove Konvencije, one će tražiti rješenje pregovaranjem ili drugim načinima rješavanja sporova koji su prihvatljivi stranama u sporu.
2. Kada neka strana potpisuje, ratifikuje, prihvati ili odobri ovu Konvenciju, ili joj pristupi, ili to uradi naknadno u bilo kom drugom momentu, ona može pisanim putem obavijestiti Depozitara da se, zbog spora koji nije riješen u skladu sa stavom 1 ovog člana, u svojim odnosima sa svakom stranom koja prihvata istu obavezu, obavezuje na jedan od dva ili oba ispod navedena načina rješavanja sporova:
  - (a) podnošenjem spora Međunarodnom sudu pravde;
  - (b) arbitražom, u skladu sa postupkom utvrđenim u Aneksu IV.
3. Ako strane u sporu prihvate oba načina rješavanja sporova iz stava 2 ovog člana, spor se može podnijeti samo Međunarodnom sudu pravde, osim ukoliko se strane ne dogovore drugačije.

## Član 23

### POTPISIVANJE

Ova Konvencija je otvorena za potpisivanje u Helsinkiju od 17. do 18. marta 1992. godine, a nakon toga u sjedištu Organizacije ujedinjenih nacija u Njujorku, do 18. septembra 1992. godine, državama članicama Ekonomske komisije za Evropu, kao i državama sa konsultativnim statusom pri Ekonomskoj komisiji za Evropu, shodno stavu 8 Rezolucije 36 (IV) Ekonomskog i socijalnog savjeta od 28. marta 1947. godine, i organizacijama regionalne ekonomske integracije koje je osnovala neka od suverenih država članica Ekonomske komisije za Evropu, koja im je prenijela nadležnost za oblasti koje reguliše ova Konvencija, uključujući i nadležnost za stupanje u ugovore iz ovih oblasti.

## Član 24



**DEPOZITAR**

Generalni sekretar Ujedinjenih nacija obavlja funkciju depozitara ove Konvencije.

**Član 25****RATIFIKACIJA, PRIHVATANJE, ODOBRAVANJE I PRISTUPANJE**

1. Ova Konvencija podliježe ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju država i organizacija regionalne ekonomske integracije.
2. Ova Konvencija je otvorena za potpisivanje i pristupanje državama i organizacijama iz člana 23.
3. Svaka organizacija iz člana 23 koja postane strana u ovoj Konvenciji pri čemu nijedna od njenih država članica nije strana Konvencije, obavezuje se svim obavezama koje proističu iz ove Konvencije. Kada su jedna ili više država članica takve organizacije strane ove Konvencije, ta organizacija i njene države članice dogovaraju se o svojim odgovornostima u izvršavanju obaveza preuzetih po osnovu Konvencije. U takvom slučaju, organizacija i države članice ne mogu istovremeno da koriste prava koja proističu iz ove Konvencije.
4. U instrumentima ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja, organizacije regionalne ekonomske integracije iz člana 23 navode obim svojih nadležnosti u pogledu pitanja koje reguliše ova Konvencija. Pored toga, te organizacije obavještavaju Depozitara o svakoj bitnoj izmjeni svojih nadležnosti.

**Član 26****STUPANJE NA SNAGU**

1. Ova Konvencija stupa na snagu devedesetog dana od dana podnošenja šesnaestog instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja.
2. U smislu stava 1 ovog člana, instrument koji je deponovala neka organizacija regionalne ekonomske integracije ne sabira se sa instrumentima koje su deponovale države članice te organizacije.
3. U odnosu na svaku državu ili organizaciju iz člana 23 koja ratifikuje, prihvata ili odobrava ovu Konvenciju ili joj pristupa nakon deponovanja šesnaestog instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja, Konvencija stupa na snagu devedesetog dana od dana podnošenja od strane te države ili organizacije njenog instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja.

**Član 27****POVLAČENJE**

U svakom momentu po isteku trogodišnjeg perioda koji počinje od dana kada je ova Konvencija stupila na snagu u odnosu na neku stranu, ta strana može da se povuče iz Konvencije davanjem pisanog obaveštenja Depozitaru. Takvo povlačenje stupa na snagu devedesetog dana od dana kada je Depozitar primio pomenuto obaveštenje.

**Član 28****VJERODOSTOJNOST TEKSTOVA**

Original ove Konvencije, čiji su tekstovi na engleskom, francuskom i ruskom jeziku jednako verodostojni, deponuje se kod Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.

Potvrđujući gore navedeno, doljepotpisani su, valjano ovlašćeni, potpisali ovu Konvenciju.

Sačinjeno u Helsinkiju, sedamnaestog marta hiljadudevetstodevedesetdruge godine.

**ANEKS I****DEFINICIJA IZRAZA "NAJBOLJA RASPOLOŽIVA TEHNOLOGIJA"**

1. Izraz "najbolja raspoloživa tehnologija" označava najnoviju fazu razvoja procesa, sredstava ili metoda rada koji označava praktičnu pogodnost određene mjere za ograničavanje ispuštanja, emisija i otpada. Pri utvrđivanju da li neki skup procesa, sredstava i metoda rada predstavlja najbolju raspoloživu tehnologiju u opštim ili pojedinačnim slučajevima, posebno se uzima u obzir sljedeće:
  - (a) uporedivi procesi, sredstva ili metode rada koji su u skorije vrijeme uspješno isprobani;
  - (b) tehnološka dostignuća i promjene naučnih saznanja i shvatanja;
  - (c) ekonomska izvodljivost ovih tehnologija;

- (d) rokovi za uvođenje kako u nova tako i u postojeća postrojenja;
  - (e) priroda i količina ispuštanja i efluenata;
  - (f) tehnologije sa malo ili bez otpada.
2. Iz prethodnog proizilazi da će se "najbolja raspoloživa tehnologija" za određeni proces mijenjati tokom vremena u svjetlu tehnoloških napredaka, ekonomskih i društvenih faktora, kao i u svjetlu promjena u naučnim saznanjima i shvatanjima.

## ANEKS II

### SMJERNICE ZA RAZVOJ NAJBOLJIH EKOLOŠKIH PRAKSI

1. Prilikom izbora najpogodnije kombinacije mjera koje u pojedinačnim slučajevima mogu da čine najbolju ekološku praksu, treba razmotriti sljedeći niz mjera prikazanih po gradaciji:
  - (a) informisanje i obrazovanje javnosti i korisnika o ekološkim posljedicama izbora pojedinih aktivnosti i proizvoda, njihovog korišćenja i krajnjeg odlaganja;
  - (b) razvoj i primjenu pravila dobre ekološke prakse koja se odnose na sve aspekte životnog vijeka proizvoda;
  - (c) deklaracije kojima se korisnici obavještavaju o ekološkim rizicima koje taj proizvod, njegova upotreba i krajnje odlaganje predstavljaju;
  - (d) sisteme za prikupljanje i odlaganje koji su dostupni javnosti;
  - (e) recikliranje, preradu i ponovnu upotrebu otpada;
  - (f) primjenu ekonomskih instrumenata na aktivnosti, proizvode ili grupe proizvoda;
  - (g) sistem izdavanja dozvola koji uključuje različita ograničenja ili zabrane.
2. Pri utvrđivanju kombinacije mjera koja predstavlja najbolju ekološku praksu, u opštem slučaju ili u pojedinačnim slučajevima, posebno treba uzeti u obzir:
  - (a) rizik koji za životnu sredinu predstavlja:
    - (I) proizvod,
    - (II) proizvodnja proizvoda,
    - (III) korišćenje proizvoda,
    - (IV) krajnje odlaganje proizvoda;
  - (b) zamjenu manje zagađujućim procesima ili materijama;
  - (c) obim korišćenja;
  - (d) potencijalnu korist ili štetu koje materijali ili aktivnosti uvedeni kao zamjena mogu predstavljati za životnu sredinu;
  - (e) dostignuća i promjene naučnih saznanja i shvatanja;
  - (f) rokove primjene;
  - (g) društvene i ekonomske posljedice.
3. Iz prethodnog proizilazi da će se najbolje ekološke prakse za određeni izvor mijenjati vremenom, u skladu sa tehnološkim dostignućima, ekonomskim i društvenim činionicima i promjenama naučnih saznanja i shvatanja.

## ANEKS III

### SMJERNICE ZA RAZVOJ CILJEVA I KRITERIJUMA U VEZI SA KVALITETOM VODE

Ciljevi i kriterijumi u vezi sa kvalitetom vode:

- (a) uzeće u obzir cilj da se postojeći kvalitet vode očuva i, prema potrebi poboljša;
- (b) biće usmjereni na smanjenje prosječnog opterećenja zagađujućim materijama (posebno opasnim materijama) do određenog nivoa u određenom periodu;
- (c) uzeće u obzir specifične zahtjeve po pitanju kvaliteta vode (sirova voda namijenjena zahvatanju za piće, navodnjavanje, itd.);
- (d) uzeće u obzir specifične zahtjeve koji se odnose na osjetljive i posebno zaštićene vode i njihove sredine kao što su jezera i podzemne vode;

- (e) zasnivaće se na primjeni metoda ekološke klasifikacije i hemijskih pokazatelja za srednjoročnu i dugoročnu provjeru očuvanja i poboljšanja kvaliteta vode;
- (f) uzeće u obzir stepen u kojem su ciljevi ostvareni i dopunske mjere zaštite, zasnovane na graničnim vrijednostima emisija, koje se mogu zahtijevati u pojedinim slučajevima.

## ANEKS IV

### ARBITRAŽA

1. U slučaju spora koji se iznosi na arbitražu na osnovu stava 2 člana 22 ove Konvencije, jedna ili više strana obavještavaju Sekretarijat o predmetu arbitraže i navode, posebno, članove ove Konvencije čije su tumačenje ili primjena u pitanju. Sekretarijat primljene informacije dostavlja svim stranama ove Konvencije.
2. Arbitražni sud čine tri člana. Strana, odnosno strane, podnosioci zahtjeva za arbitražu, i suprotna strana, odnosno strane u sporu imenuju po jednog arbitra, a dva tako imenovana arbitra zajednički određuju trećeg arbitra koji će biti predsjednik arbitražnog suda. Predsjednik suda ne smije biti državljanin jedne od strana u sporu, ne smije imati stalni boravak na teritoriji jedne od tih strana, ne smije biti angažovan od bilo koje od njih, niti biti neko ko se već bavio pomenutim postupkom na bilo koji način.
3. Ukoliko u roku od dva mjeseca od imenovanja drugog arbitra nije izabran predsjednik arbitražnog suda, Izvršni sekretar Evropske ekonomske komisije će, na zahtjev jedne od strana u sporu, imenovati predsjednika u novom dvomjesečnom roku.
4. Ako u roku od dva mjeseca od dana prijema zahtjeva jedna strana u sporu ne imenuje arbitra, druga strana može o tome obavijestiti Izvršnog sekretara Evropske ekonomske komisije, koji će odrediti predsjednika arbitražnog suda u novom dvomjesečnom roku. Odmah po imenovanju, predsjednik arbitražnog suda će tražiti od strane koja nije imenovala arbitra da to učini u roku od dva mjeseca. Ako to ne uradi u tom roku, predsjednik o tome obavještava Izvršnog sekretara Evropske ekonomske komisije, koji će to imenovanje izvršiti u novom dvomjesečnom roku.
5. Arbitražni sud donosi odluku u skladu sa međunarodnim pravom i odredbama ove Konvencije.
6. Svaki arbitražni sud konstituisan u okviru odredbi ovog aneksa donosi svoj poslovnik o radu.
7. Odluke arbitražnog suda, kako o pitanju postupka tako i o pitanju suštine donose se većinski.
8. Sud može da preduzme sve odgovarajuće mjere u cilju utvrđivanja činjenica.
9. Strane u sporu olakšaće rad arbitražnog suda, a naročito će, koristeći sva sredstva koja su im na raspolaganju:
  - (a) dostavljati mu sva relevantna dokumenta, sredstva i potrebne informacije;
  - (b) omogućiti mu, ako je potrebno, da pozove svjedoke ili stručnjake i primi njihove dokaze.
10. Strane i arbitri štite tajnost svih informacija koje prime kao povjerljive u toku arbitražnog postupka.
11. Na zahtjev jedne od strana, Arbitražni sud može preporučiti privremene zaštitne mjere.
12. Ako se jedna od strana u sporu ne pojavi pred arbitražnim sudom ili ne izvede svoje dokaze, druga strana može zahtijevati od suda da nastavi sa postupkom i da donese konačnu odluku. Činjenica da se jedna strana nije pojavila ili da nije izvela svoje dokaze nije prepreka za odvijanje postupka.
13. Arbitražni sud može saslušati i odlučiti o protivtužbi direktno vezanoj za predmet spora.
14. Osim ako arbitražni sud ne odluči drugačije zbog posebnih okolnosti u slučaju, troškove suda, uključujući i nadoknadu za njegove članove, snose strane u sporu u jednakom odnosu. Vijeće vodi evidenciju o svim svojim troškovima i konačno stanje dostavlja stranama.
15. Svaka strana u ovoj Konvenciji koja ima pravni interes u predmetu spora koji može biti ugrožen odlukom donijetom u sporu, može se umiješati u postupak, uz saglasnost suda.
16. Arbitražni sud donosi odluku u roku od pet mjeseci od dana kada je osnovan, izuzev ako ocijeni za potrebno da produži taj rok za period koji neće biti duži od pet mjeseci.
17. Uz odluku, arbitražni sud daje i obrazloženje. Odluka je konačna i obavezujuća za sve strane u sporu. Arbitražni sud dostavlja odluku stranama u sporu i Sekretarijatu. Sekretarijat primljene informacije dostavlja svim stranama u ovoj Konvenciji.
18. Svaki spor između strana oko tumačenja ili izvršavanja arbitražne odluke jedna od strana može iznijeti pred arbitražni sud koji je donio pomenutu odluku ili, ako se ne može obratiti tom sudu, pred drugi sud sastavljen u tu svrhu na isti način kao i prvi sud.

## AMANDMANI NA ČL. 25 I 26 KONVENCIJE

1. Dana 28. novembra 2003. godine strane Konvencije o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotokova i međunarodnih jezera izmijenile su čl. 25 i 26 Konvencije odlukom III/1, na prijedlog Vlade Švajcarske od 20. avgusta 2003. godine.
2. Odluka, uključujući i tekst Amandmana, su priloženi u aneksu.

### ANEKS

### ODLUKA III/1

## AMANDMAN NA KONVENCIJU O VODAMA

Sastanak strana,

Izražavajući snažno uvjerenje da saradnja između priobitnih država na prekograničnim vodotocima i međunarodnim jezerima doprinosi miru i bezbjednosti i održivom upravljanju vodama, na dobrobit svih,

Želeći da unaprijedi saradnju riječnih slivova širom svijeta i razmijeni iskustva sa drugim regionima u svijetu,

Želeći, stoga, da omogući državama koje se nalaze van regiona UNECE da postanu strane Konvencije, kao što je već predviđeno drugim UNECE konvencijama u oblasti životne sredine (t.j. Konvencija o dostupnosti informacija, učešću javnosti u odlučivanju i dostupnosti pravosuđa u pitanjima koja se tiču životne sredine i Konvencija o procjeni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu) kao i prema Protokolu o građanskoj odgovornosti i naknadi štete uzrokovane prekograničnim efektima industrijskih akcidenata na prekogranične vode,

1. Usvaja sljedeće amandmane na Konvenciju:
  - (a) U članu 25 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:
 

"3. Svaka druga država koja se ne spominje u stavu 2 a koja je član Ujedinjenih nacija, može pristupiti Konvenciji nakon odobrenja koje donosi Sastanak strana. U svojim instrumentima pristupanja takve države će sačiniti izjavu u kojoj će se navesti da su pribavile odobrenje za pristupanje Konvenciji od Sastanka strana i navesti datum kada su takvo odobrenje dobile. Nijedan zahtjev za pristupanje od strane članica Ujedinjenih nacija neće biti razmotren za odobravanje od strane Sastanka strana sve dok ovaj stav ne stupi na snagu za sve države i organizacije koje su strane Konvencije bile 28. novembra 2003."

U skladu sa ovim, preostali stavovi dobijaju nove brojeve;

- (b) U članu 26 stav 3 poslije riječi: "iz člana 23 ", dodaju se riječi: "ili iz člana 25 stav 3 ";
2. Poziva sve strane Konvencije da brzo deponuju svoje instrumente o prihvatanju amandmana;
3. Podstiče sve države ili organizacije koje ratifikuju, prihvataju ili odobravaju Konvenciju da istovremeno ratifikuju, prihvate ili odobre gore navedene amandmane;
4. Ohrabruje države koje se nalaze van UNECE regiona, naročito one koje se graniče sa njim, da pristupe Konvenciji i, u tom cilju, zatraže odobrenje Sastanka strana;
5. Poziva zainteresovane države članice Ujedinjenih nacija da uzmu učešća u njihovim sastancima kao posmatrači i da učestvuju u aktivnostima koje se sprovode u okviru programa rada Konvencije;
6. Poziva države koje se graniče sa UNECE regionom, koje to još nijesu učinile, da bez odlaganja stupe u tehničku saradnju i bilateralne i multilateralne sporazume sa priobitnim UNECE državama, u skladu sa odredbama Dijela II Konvencije.

### Član 3

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, u okviru utvrđenih nadležnosti, vrši organ državne uprave nadležan za vode, zdravlje i zaštite životne sredine i nadležni organ lokalne uprave.

Poslove inspekcijanskog nadzora vrši organ uprave nadležan za poslove inspekcijanskog nadzora, preko nadležne inspekcije, u skladu sa zakonom.

### Član 4

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore - Međunarodni ugovori".

Broj 27-11/13-2/4

**EPA 296 XXV**  
**Podgorica, 23. decembar 2013. godine**  
**SKUPŠTINA CRNE GORE 25. SAZIVA**  
**PREDŠEDNIK,**  
**Ranko Krivokapić, s.r.**